

خبر در خبر

ایستا - حسن اکبری، معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: در دنیا مخربان اصلی محیط زیست معمولاً پروژه‌های سنگین مربوط به دستگاه‌های اجرایی هستند و مردم تقصیر زیادی در تخریب محیط زیست در مقایسه با این پروژه‌ها ندارند. در زمینه گونه‌های درخطر انقراض مثل یوزپلنگ، میش مرغ و گوزن زرد ایرانی که از دهه ۳۰ به بعد جمعیت این گونه‌ها کاهش یافته، اقدام‌های مؤثری برای حفاظت از این گونه‌ها انجام شده است. حفظ داشته‌های زستی کشور برای بخش زیادی از مردم مهم است. وقتی خبری درباره رؤیت یوز و چهار توله‌اش منتشر می‌شود، حس می‌کنیم آرامشی در بین عده زیادی از مردم ایجاد شده است و مردم در کنار همه تنگناهای زندگی‌شان، نسبت به حفظ سرمایه‌های زیستی کشور حساسیت زیادی پیدا کرده‌اند.

ایرنا - سعید شاهرخی، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی کرمان گفت: ۶ اثر ناملموس و میراث معنوی این استان شامل آیین عاشورا عاشورایی استان کرمان، آیین احیای شب عاشورا طغرالجرد کوهبنان، غذای فسنجان با پسته و رفسنجان و انار، کشک‌مغز پیسته و فن تهیه غذای پختو تهیه شده از گیاه هریشو رفسنجان و فن تهیه شیره خرما شهرستان‌های جنوبی کرمان در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد.

ایستا - عطاءالله کاویان، مدیرکل حفاظت محیط زیست مازندران درباره اجرای طرح‌های پژوهشی با دو موضوع ماهی قزل‌آلای خال قرمز و سنبل آبی گفت: طرح‌های پژوهشی باید پس از فراخوان عمومی در قالب پروژه‌هایی به اقدام عملی یا تولید محصولی منجر شود.

ایرنا - ولی جهانی، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان گیلان از ثبت ملی ۷ اثر این استان در فهرست میراث فرهنگی ناملموس کشور خبر داد. این آثار شامل مهارت ساخت و نواختن فی تالشلی، مهارت ساخت پنیر جلدی یا خبکی‌پنیر، مهارت ساخت صابون زیتون، مهارت مرواریدی، مهارت پخت شیرینی قاتوق (خورشت آلو قیصی)، مراسم مجمع بران روستایی نوده پسیخان و مهارت پخت آش سنتی ابتری (کهنه‌سال و تازه‌سال) صومعه‌سرا هستند.

ایستا - غلامرضا ابدالی، مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست درباره معرفی مجدد ۴ گونه جانوری به طبیعت کشور گفت: معرفی مجدد ۴ گونه آهو براهی دشت مغان، جبیر برای پارک ملی نابیند، گورخر ایرانی برای پارک ملی کویر و گوزن برای پارک ملی دز تاکنون موفق بوده است.

ایرنا - علی اصغر شالابیان، معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گفت: برای رفع نیازهای گردشگران و مسافران نوروزی با مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی از نزدیک همکاری و تعامل داریم. مناطق آزاد یکی از مهم‌ترین مقاصد گردشگری به‌خصوص طی ایام نوروز محسوب می‌شوند و رفع نیاز گردشگران به همکاری جدی نیاز دارد.

مدیا و سبنا - محسن معصوم علیزاده، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان همدان از ثبت ۷ اثر میراث ناملموس استان همدان در فهرست آثار ملی کشور خبر داد و گفت: این آثار شامل آیین شکرگزاری برداشت محصول درجزین، آش آلو حیدره قاضی‌خان، پتله محلو توپسرکان، آش چغندریدو علی آباد ملایر، آش رو نونی حیدره قاضی خان، حلوا مغزی توپسرکان و نقوش قالی میشن ملایر است.

ایرنا - بازدیدکنندگان از پایویون کشورمان در نمایشگاه بین‌المللی گردشگری فیتور اسپانیا، امسال شاهد اجرای رقص‌های محلی و نمایش‌های آیینی اقوام ایرانی خواهند بود. گروه هنری کوژین در کنار نمایندگان و فعالان صنعت گردشگری کشورمان با حضور در پایویون ایران در چهل و چهارمین نمایشگاه گردشگری فیتور، رقص‌های محلی و نمایش‌های آیینی اقوام ایرانی را اجرا خواهند کرد. این گروه با لباس‌های محلی زیبای مناطق مختلف کشورمان، بخشی از سنت‌ها و مراسم آیینی و محلی اقوام ایرانی را به نمایش خواهند گذاشت. این نمایشگاه از ۴ تا ۸ بهمن امسال در محل دائمی برپایی نمایشگاه‌های FIERA DE MADRID در اسپانیا برگزار خواهد شد.

گزارش

زیست بوم-سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری همچنان روی استفاده از مالچ پاشی در بیت کوسر و مناطقی از جنوب کشور برای مقابله با پدیده ریزگردها اصرار دارد؛ اما سازمان حفاظت محیط زیست هر بار یادآوری کرده که هیچ مجوزی برای مالچ‌پاشی به منابع طبیعی ن داده و همچنان دنبال مالچ زیستی سازگار با محیط زیست است. داوود میرشکار مدیرکل حفاظت محیط زیست خوزستان هم می‌گوید اصلاً شنزارهای خوزستان تولید کرد و غبار نمی‌کنند که مالچ‌پاشی بخواهند. این سازمان سال گذشته مالچ‌پاشی را ممنوع اعلام کرده بود.

بیت کوسر با پوشش غنی گیاهی
دفتر مطالعات زیربنایی مرکز پژوهش‌های مجلس هم در گزارش فروردین ماه ۱۳۹۹ با عنوان «بررسی آثار زیست‌محیطی ناشی از مالچ‌پاشی در منطقه بیت کوسر» می‌نویسد: نتایج بررسی آثار زیست‌محیطی مالچ‌پاشی نفتی بر اکوسیستم و زیستگاه منحصربه‌فرد ماسه‌زارهای بیت کوسر در آزادگان در استان خوزستان نشان داد که هرگونه مالچ‌پاشی برای تثبیت شن در مناطقی که مشکل گرد و خاک ندارند، ممنوع است. این مرکزپیشنهاد می‌کند که با اتخاذ راهکارهای مناسب، پایداری سرزمینی تضمین شود.

در این گزارش تأیید شده، «منطقه بیت کوسر» در جنوب منطقه حفاظت شده میشداغ، در ۸ کیلومتری شرق بستان، دارای تپه‌های شنی با رویش‌های گیاهی شن‌ریست، به‌لحاظ پوشش گیاهی بسیار غنی است. بیت کوسر یک زیست‌بوم ماسه‌زار با ارزش اکولوژیکی بالا، ادامه و بخشی از اکوسیستم میشداغ، دارای غنی موجودات خاص خود با عرصه‌ای پایدار و ثابت است؛ دارای گونه‌های متعدد گیاهی شندوست و جانوری منحصربه‌فرد، زیستگاه زمستان‌گذرانی مهم‌ترین پرندگان حمایت‌شده جهانی و ملی به نام

خروج گله‌ای آهو‌ها به دنبال غذا

مهر-جاده‌سازی‌ها، ساخت شهرک صنعتی و افزایش زمین‌های کشاورزی به جزیره‌ای شدن پارک ملی کلاه قاضی اصفهان منجر شد. مریم امید، رئیس اداره حفاظت و مدیریت حیات‌وحش محیط زیست اصفهان در گفت‌وگو با مهر، بای کاهش زیستگاه، خروج گله‌ای آهو به دنبال یافتن غذا، خشکسالی و بیماری طاعون نمنشواریکنندگان کوچک را به میان می‌کشد که دست به دست هم داده‌اند تا تعداد گونه‌های غلغخوار پارک ملی کاهش یابد. این کاهش زنگ خطر ازدواج فامیلی (همخوانی) را هم در میان گونه‌ها به صدا درمی‌آورد تا امید، از انتقاد ۱۰ رأس آهو از پارک ملی مونه به کلاه قاضی خبر دهد.

هوبره است. منطقه زملی بیت کوسر و بیت راشد (فکه)، حاوی پوشش گیاهی غنی مانند درخت کرشاهی و اسکنبیل بوده که تنوع زیستی بی‌نظیرش، اکوسیستمی منحصر به‌فرد ایجاد کرده است. قطعاً مالچ‌پاشی عامل نابودی تمامی این گونه‌ها خواهد بود؛ برای همین در اولویت تثبیت سطح به‌منظور مبارزه با ریزگرد نیست. باتوجه به تشابه اکوسیستم این ناحیه با منطقه حفاظت شده میشداغ و پیوستگی و ارتباط پایدار آنها، جا دارد از سوی سازمان محیط زیست، این بخش به منطقه حفاظت شده میرشکار مدیرکل حفاظت محیط زیست خوزستان هم می‌گوید اصلاً شنزارهای خوزستان تولید کرد و غبار نمی‌کنند که مالچ‌پاشی بخواهند. این سازمان سال گذشته مالچ‌پاشی را به‌خطر می‌اندازد. از نمونه‌هایش

مطالعات پژوهشی درباره مالچ‌پاشی در منطقه بیت کوسر خوزستان چه می‌گوید؟

مالچ‌پاشی ممنوع!

برهنه و زیبا دارای استعداد گردشگری و بومگردی منحصربه‌فرد، می‌تواند موجب رونق مشاغل افراد بومی شود و باید از طرف سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مورد توجه قرار گیرد. آلودگی این منطقه با مالچ نفتی حیات آن را نابود خواهد کرد و با ریزش باران، نفت شسته شده در دامنه‌ها تلمبار و برای سال‌ها محیط را از حیز ارتفاع خارج می‌کند.

تأکید بودجه سال ۹۸ بر استفاده از مالچ زیستی

برخی اقدامات نسنجیده و نامناسب در مواجهه با معضلات زیست‌محیطی، منجر به عواقبی خطرناک و جبران‌ناپذیر می‌شود که پایداری محیط زیست و طبیعت را به‌خطر می‌اندازد. از نمونه‌هایش

استفاده از مالچ نفتی و سیاه کردن اراضی و تپه‌های ماسه‌ای در منطقه فکه بستان به بهانه مبارزه با ریزگرد است. در حالی که سال‌هاست استفاده از مواد نفتی برای مالچ‌پاشی منسوخ یا ممنوع شده و در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ تنها بر مالچ‌پاشی سازگار با محیط زیست تأکید شده است. فعالیت‌های مالچ‌پاشی در زمستان ۱۳۹۸ با مخالفت‌های گسترده محیطبانان منطقه و تشکل‌های محلی و استانی، به دستور دادستان دشت آزادگان متوقف شد تا بعد از بررسی، راهکارهای مناسبی به مرحله اجرا درآید.

متأسفانه، بنا بر نامه قبلی دبیر ستاد ملی مقابله با گرد و غبار سازمان محیط زیست در سال ۱۳۹۶، به اداره کل محیط زیست استان،

سازمان محیط زیست شنزارهای خوزستان را نیازمند مالچ نمی‌داند

شن روان، گرد و خاک نمی‌کند

داوود میرشکار، مدیرکل محیط زیست استان خوزستان می‌گوید در منطقه‌ای که سازمان منابع طبیعی، مالچ پاشی می‌کند، شن روان وجود دارد. این شن منشأگرد و غبار نمی‌شود و اگر تثبیت نشوند، حرکت می‌کنند و لذا مالچ‌پاشی در این منطقه به‌منظور جلوگیری از انتشار ریزگردها موضوعیت ندارد.

وی در گفت‌وگو با تسنیم تأکید می‌کند: مالچ‌پاشی که در زمان حاضر صورت می‌گیرد، بدون دریافت هیچ‌گونه مجوز از سوی سازمان حفاظت محیط زیست است و این در صورتی است که سازمان حفاظت محیط زیست سال گذشته استفاده از مالچ نفتی را ممنوع کرد.

زیست‌بوم شن‌زار خوزستان (شامل فکه، بیت‌راشد، رقابیه، جذابه، بستان و غرب کرخه) یک زیست‌بوم غنی با تنوع زیستی بی‌نظیر و پوشش گیاهی ضخیم که زیستگاه جاندارانی مانند یک زیرگونه بسیار نادر آهوی گوندرار، کرگ ایرانی، کفتار راه‌راه، افعی شاخدار خوزستانی، بیوای شنی خوزستانی، آگامای سرورزی عربی، زیرگونه خاص اسکینک معمولی، زیرگونه خاص بزجه بیابانی، مارمولک کرمی‌شکل زادرونی، زیرگونه نادر خرگوش صحرایی قهوه‌ای، هوبره، خروس کولی اجتماعی، عقاب مارخور، جغد گوش‌کوتاه، جغد فرعون، چکچک سیاه سرسفید، سسک بیابانی، چکچک بیابانی و صدها گونه جانوری دیگر است. مالچ‌پاشی به‌معنای نابودی این زیستگاه ارزشمند است. او می‌گوید: در زمان حاضر همکاران ما در سازمان منابع طبیعی مدعی هستند که این مالچ نفتی، مالچی است که سازگار با محیط زیست است و برای اینکه این موضوع به ما اثبات شود، نمونه‌ای از این مالچ را گرفتیم که در زمان حاضر در حال نمونه‌برداری

مجوز مالچ‌پاشی صادر و مجدداً از ۸ اسفندماه آغاز شد و تا امروز لطمات زیادی به محیط زیست وارد کرده است. طبق مصوبات، بیابانزدایی و مسئولیت مبارزه با کانون‌های ریزگرد و بیابانزا و بودجه‌های تخصیص یافته دولتی، برعهده اداره منابع طبیعی استان است. براساس گزارش‌های ۱۳۹۸ که ۱۱ درصد اعتبار برای انجام عملیات خاکپوش سازگار با محیط زیست، در اختیار سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری قرار گرفت، عملکرد سازمان حفاظت محیط زیست و اداره منابع طبیعی استان نامناسب ارزیابی شد.

نامه رئیس ستاد مبارزه با گرد و غبار برای توجیه مالچ‌پاشی مجدد در بیت کوسر، آن را منوط به فقدان گیاه و گونه‌های جانوری ارزشمند ذکر کرده است. از مفاد نامه به نظر می‌رسد اهمیت زیستگاه‌ها در مجموعه یک اکوسیستم، صرفاً در حیات وحش قابل مشاهده یا گیاهان فراوان است و هرچا فاقد آن باشد، باید مالچ‌پاشی شود. پس منطقه میشداغ با تپه‌های ماسه‌ای فراوان با تمامی ماسه‌های پارک ملی کویر فاقد ارزش زیستگاهی بوده و می‌توانند با مالچ پوشیده شوند!

صدور جواز ابهام‌برانگیز

شاید باید مدیران تصمیم‌گیر دیدگاه خود درباره تعریف و اهمیت زیستگاه را تغییر داده و در اتخاذ تصمیمات حداقل به نظرات دفتر حیات وحش سازمان محیط زیست که مخالف مالچ‌پاشی بودند، توجه می‌کردند. چراکه شنزارهای بیت کوسر زیستگاه گونه‌های کمیابی چون هوبره و آهوی شنی (در معرض انقراض) است و آگامای سرورزی آهوزی با افعی شاخدار عربی منحصراً از چنین ماسه‌هایی زندگی می‌کنند.

مالچ‌پاشی در محدوده شرق و شمال بستان با تپه‌های ماسه‌ای، از سال ۱۳۹۶ با مالچ‌پاشی حدود ۱۱ هزار هکتار در منطقه حفاظت شده میشداغ آغاز شد و دامنه ۱۳۹۷ در جذابه و نزدیکی فکه اداره یافت، ولی با اعتراض مردمی، اداره محیط زیست منطقه آن را متوقف کرد؛ اما آن را بدون بررسی علمی در محدوده‌های خارج از منطقه حفاظت شده آزاد خواند. بنابراین، مالچ‌پاشی در بیت کوسر مد نظر قرار گرفت و از اسفندماه ۱۳۹۸ عملیاتی شد و ابهامات زیادی را درباره سازمان محیط زیست ایجاد کرد.

بررسی منطقه بیت کوسر
محدوده بیت کوسر در شرق بستان و جنوب منطقه حفاظت شده میشداغ با مساحت حدود ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ هکتار، دارای هیچ‌گونه مانع اکولوژیک با منطقه حفاظت شده میشداغ نیست و هر دو بخشی از یک زیستگاه یکپارچه‌اند. چرا باوجود فسون و فلور مشترک بین این دو، بخشی از منطقه میشداغ به شمار نمی‌آید؟ رویش‌های گیاهی و تپه‌های ماسه‌ای هر دو منطقه منطقه زیستی واحدی ایجاد کرده و بقای حیات‌وحش آن، متضمن پایداری، سلامت و پیوستگی این دو فرم مورفولوژیک است. نابودی هر یک، منجر به نابودی دیگری و حتی کل زیستگاه و لطمه به جانداران خواهد شد. این اکوسیستم از نظر تکاملی، در مرحله اوج یا کلیما طی هزاران سال تکامل یافته است. چهار روستای دهالویه، برديه، ابورفوش و عصارفهره در جنوب بیت کوسر در مجاورت جنوب رودخانه کرخه، در رمل‌ها واقع نیستند.

تاکنون مشکل حرکت تپه‌های بستان و سوسنگرد وجود نداشته و ساکنان حتی قدر این ماسه‌زارها را می‌دانند، زیرا پوشش گیاهی هشتم و آن‌شاءالله با سرعت این آثار انجام می‌شود اما در تایینیم که ادعای منابع طبیعی درست است یا خیر. میرشکار می‌گوید: در همین خصوص جلسه‌ای را نیز با دستگاه قضایی داشتیم که مقرر شد ما نمونه‌برداری را انجام دهیم و تا قبل از اینکه جواب نمونه‌برداری بیاید، سازمان منابع طبیعی بخش مقاماتی کار را انجام دهد و پاسخگوی اصحاب رسانه، مردم و فعالان محیط زیست نیز سازمان منابع طبیعی باشد. او می‌گوید: این مالچ‌پاشی در مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست انجام نمی‌شود اما در منطقه‌ای بوده که جزو زیستگاه‌های بسیار ارزشمند استان است. این منطقه شن روان است و منشأ گردوغبار نمی‌شود و اگر تثبیت نشوند، حرکت می‌کنند و لذا مالچ‌پاشی در این منطقه به‌منظور جلوگیری از انتشار ریزگردها موضوعیت ندارد. او تأکید می‌کند: نگاه ما این است که اگر تثبیت‌کننده‌ای استفاده می‌شود، حتماً باید سازگار با محیط زیست باشد.

شنزارها منبع تغذیه دام‌هاست. سمت جنوب شنزارها توسط اراضی کشاورزی محصور شده و خبری از غبار بار حرکت ماسه‌های روان در آنجا نیست.

نانومالچ طبیعی بومی

این گزارش به تحقیق محققان دانشگاه خرمشهر در راستای طرح «تثبیت کانون‌های ریزگرد خوزستان» می‌پردازد که اقدام به تولید «نانومالچ طبیعی بومی» کرده‌اند. براساس این گزارش، نانومالچ طبیعی بومی، دارای خاصیت کاهش سطح تبخیرآب، افزایش ذخیره رطوبت خاک، غنی‌سازی و ارتقای کیفیت و ساختار خاک، بهبود شرایط رشد گیاهان و بسیاری فواید و مزایای زیست‌محیطی و اقتصادی نسبت به مالچ است.

بررسی کانون‌های ریزگرد خوزستان

نتایج زیر حاصل اجرای پروژه‌ای توسط سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی با عنوان شناسایی کانون‌های منشأ ریزگرد در خوزستان، سال ۱۳۹۶ است. منطقه بیت کوسر و محدوده‌های اطراف آن جزو کانون‌ها نیستند و مساحت کل کانون‌های شناسایی شده حدود ۲۴۵۰۰ هکتار، در قالب ۷ محدوده از غرب به شرق است. آمار ۱۰ سال اخیر ایستگاه اهواز نشان می‌دهد ۳،۸۴ درصد طوفان‌ها منشأ خارجی، ۵،۹ درصد منشأ داخلی و ۳،۶ درصد منشأ مشترک داخلی و خارجی دارند. بررسی بلندمدت نشان داد که فراوانی رخداد طوفان‌های غبار همواره با نوسان بوده و روند افزایشی ثابتی ندارد. از این رو تشدید بحران ریزگردها در دهه اخیر، بیشتر حاصل افزایش در غلظت مدت زمان ماندگاری و فاصله انتقال این طوفان‌هاست.

وضعیت تپه‌های ماسه‌ای خوزستان

ریگزارهای خوزستان طبق مطالعه کارشناسان سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور دارای سه نوع تپه ماسه بادی است؛ پهنه‌های ماسه‌ای، تپه‌های طولی و تپه‌های گبرافتاده در توپوگرافی. بیشترین سطح ریگزار خوزستان شامل پهنه‌های ماسه‌ای است که بیشتر در عراق، ایلام و حداقل بین مرز ایلام و خوزستان شکل گرفته‌اند و این پهنه‌ها نقش بیشتری در تولید ریزگرد بازی می‌کنند. در واقع ذرات بادرفت جدا شده از منشأ، به‌صورت خزشی و پرشی با باد حرکت کرده و پهنه ماسه‌ای را به‌وجود می‌آورند؛ سپس با تجمع بیشتر، تپه‌های طولی واقع در میشداغ و غرب کرخه شکل می‌گیرند.

عراق منشأ بیشتر ریزگردهای خوزستان

پراکنش رسوبات ماسه بادی یا ریگزارهای خوزستان در امتداد شمال غربی- جنوب شرقی از استان واسط عراق شروع می‌شود و در استان‌های ویسان عراق، ایلام و خوزستان گسترش می‌یابد. به‌دلیل تغییر مرز استان‌های عراق و خوزستان در طول زمان، ارقام متفاوتی از سطح استانی این رسوبات در گذشته گزارش شده است. بسته به موقعیت محلی، این ریگزار دارای نام‌های دیگری مانند ریگ کرخه و ریگ‌العماره است. منشأ این رسوبات هورهای استان واسط عراق، آبرفت خشکه رودهای کبیرکوه ایلام (واقع در خوزستان و ایلام است که بادهای شرقی غربی- غربی و جنوب- جنوب شرقی موجب تشکیل و فرمدهی این ریگزار شده است.

زباله سوزی یا کمپوست

فارس-تفاهنامه خرید یک دستگاه زباله سوز ۷۰۰۰ تنی با چینی‌ها چندی پیش بسته شده است. پیشتر در تهران یک دستگاه زباله سوز ۲۰۰ تنی خریداری شد که با «سوزاندن زباله‌ها ۳ مگاوات برق تولید می‌کند». گفته می‌شود با دستگاه زباله سوز جدید بیش از ۱۰۰ مگاوات برق تولید می‌شود.

اما تقصیه حق وند می‌گوید «دستگاه زباله سوز آلودگی زیست محیطی ایجاد می‌کند» و باید سراغ تولید کمپوست رفت. در مقابل، رضا کیاوند، کارشناس مسائل شهری و محیط زیست می‌گوید: آب‌های زیر سطحی از شیرابه‌های ناشی از دفن زباله آلوده می‌شوند. فناوری سوزاندن زباله‌ها و تبدیل آن به خاکستر یک راهکار زیست‌محیطی است.

عکس: ایرنا

عکس: تسنیم